

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
กรณีที่ยังไม่ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมไว้

องค์การบริหารส่วนตำบล. ได้มีหนังสือที่ นบ ๓๓๕๐๔/๑๒๕๙ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอ
หารือแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องด้วยปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบล. พบผู้ประกอบการบางประเภทที่เข้าข่ายกิจการ
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และ
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งข้อบัญญัติต้องการ
การบริหารส่วนตำบล. เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒
พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ยังไม่ครอบคลุมกิจการบางประเภทตามประกาศดังกล่าว
เพื่อให้การกำกับและบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้อง องค์การบริหารส่วนตำบล. จึงขอหารือแนวทาง
การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ : ด้วยข้อบัญญัติต้องการการบริหารส่วนตำบล. เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตราย
ต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้
ยังไม่ครอบคลุมกิจการบางประเภทตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐
และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในกรณีที่พบ
ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว แต่ยังไม่
มีการกำหนดกิจการประเภทดังกล่าวไว้ในข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล. องค์การบริหารส่วนตำบล.
จะสามารถควบคุม และพิจารณาออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการนั้น ๆ ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ประเด็นที่ ๒ : กรณีผู้ประกอบการ “ประกอบกิจการให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยง หรือ
รับฝากสัตว์ชั่วคราว” ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ ประเภทกิจการที่ ๙ (๒๑) โดยข้อบัญญัติต้องการการบริหารส่วนตำบล. เรื่อง
การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ ยังไม่มีการกำหนด
กิจการประเภทดังกล่าวไว้ องค์การบริหารส่วนตำบล. จะสามารถพิจารณาควบคุมและออกใบอนุญาตโดยอ้างอิง
ประเภทกิจการในข้อ “๑ (๒) การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใด อันมีลักษณะทำนองเดียวกัน

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๕๕๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงนายกองค์การ
การบริหารส่วนตำบล.

^๒ มาตรา ๓๑ ให้อำนาจรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้
กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๓ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น
มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุม
ภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพ
หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ผู้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

เพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรงหรือทางอ้อม หรือไม่ก็ตาม” ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

กรมอนามัยได้วิเคราะห์ข้อกฎหมายและประเด็นข้อหาหรือประกอบพิจารณาให้ความเห็นดังนี้

๑. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๓๑^๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา ๓๒^๓ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา ๓๓ กำหนดให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้นหากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑

๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๓ ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๑. กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

(๒) การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใด อันมีลักษณะทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรงหรือทางอ้อม หรือไม่ก็ตาม

๔. กิจการเกี่ยวกับการบริการ

(๒๑) ประกอบกิจการให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยง หรือรับฝากสัตว์ชั่วคราว

๒. ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ประเด็นที่ ๑ : ด้วยข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลก. เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ยังไม่ครอบคลุมกิจการบางประเภทตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในกรณีที่พบผู้ประกอบกิจการที่เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว แต่ยังไม่มีการกำหนดกิจการประเภทดังกล่าวไว้ในข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลก. องค์การบริหารส่วนตำบลก. จะสามารถควบคุม และพิจารณาออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการนั้น ๆ ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ความเห็น : ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๒ (๑) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑)

ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นยังไม่ครอบคลุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทใดไว้ ผู้ประกอบกิจการประเภทดังกล่าวจึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่สามารถออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบกิจการนั้น ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมกิจการประเภทดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจตรวจตรา แนะนำ และควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินกิจการให้ถูกสุขลักษณะและไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทั้งนี้ หากองค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบแล้วพบว่า มีเหตุรำคาญเกิดขึ้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ “ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นใน

อ น ก ต

ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้”

ประเด็นที่ ๒ : กรณีผู้ประกอบการ “ประกอบกิจการให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยง หรือรับฝากสัตว์ชั่วคราว” ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ ประเภทกิจการที่ ๙ (๒๑) โดยข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๙ ยังไม่มีการกำหนดกิจการประเภทดังกล่าวไว้ องค์การบริหารส่วนตำบล จะสามารถพิจารณาควบคุมและออกใบอนุญาตโดยอ้างอิงประเภทกิจการในข้อ “๑ (๒) การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใด อันมีลักษณะทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรงหรือทางอ้อม หรือไม่ก็ตาม” ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ความเห็น : หลักการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกำหนดเป็นสำคัญ

สำหรับกรณีการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยง หรือรับฝากสัตว์ชั่วคราวตามที่ได้หารือมานี้ เมื่อได้พิจารณาข้อกำหนดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ฯ ได้กำหนดกิจการประเภทที่ ๙ (๒๑) ประกอบกิจการให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยง หรือรับฝากสัตว์ชั่วคราว โดยมีขอบเขตความหมาย คือ “สถานที่ที่ให้บริการสปา อาบน้ำ ตัดขน รับเลี้ยงหรือฝากสัตว์ชั่วคราว ทั้งนี้บริการที่จัดไว้ต้องไม่ละเมิดกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ และกฎหมายสถานพยาบาลสัตว์” กิจการประเภทที่ ๑ (๒) การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใด อันมีลักษณะทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรง หรือทางอ้อมหรือไม่ก็ตาม โดยมีขอบเขตความหมาย คือ “สถานที่ที่ทำการเลี้ยงสัตว์ สถานที่ที่ทำการรวบรวมสัตว์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าชม จะโดยมีการเก็บค่าเข้าชมหรือไม่ก็ตาม เช่น สวนสัตว์สาธารณะ สวนสัตว์ในห้างสรรพสินค้า สวนสัตว์ในร้านอาหาร เป็นต้น รวมทั้งธุรกิจอื่นใดอันมีลักษณะทำนองเดียวกันที่ทำการรวบรวมสัตว์เพื่อให้ประชาชนเข้าชม หรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น เช่น การแสดงละครสัตว์ การเลี้ยงสุนัขตำรวจเพื่อฝึก เป็นต้น ซึ่งถ้ามีการเก็บค่าเข้าชมก็เป็นการค้า ถ้าไม่เก็บค่าเข้าชมก็ไม่เป็นการค้า แต่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด” ซึ่งจะเห็นได้ว่าประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวได้แยกกิจการทั้งสองประเภทไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากลักษณะของการประกอบกิจการ กิจกรรมหรือการบริการ ความเสี่ยง ผลกระทบ และการควบคุมที่แตกต่างกัน ดังนั้น หากข้อเท็จจริงพบว่าเข้าข่ายเป็นการประกอบ

กิจการประเภทที่ ๙ (๒๑) เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงไม่สามารถออกใบอนุญาตเป็นกิจการประเภทที่ ๑ (๒) ได้ ทั้งนี้ หากท้องถิ่นประสงค์จะควบคุมกิจการประเภทที่ ๙ (๒๑) ให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพิ่มเติมได้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เนื่องด้วย ปัจจุบันได้มีการออกประกาศ ๑.ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ๓. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ราชการส่วนท้องถิ่นควรปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับประกาศดังกล่าวและกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย โดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพให้มีความสอดคล้องกับกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษ ราชการส่วนท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องใดขัดหรือแย้งกับที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง ทั้งนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณานำคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมาประกอบการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวได้ด้วยโดยศึกษารายละเอียดแนวทางการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพิ่มเติมได้ดังนี้ (๑) คู่มือแนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (๒) ตัวอย่างร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ(๓) คู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งดาวน์โหลดหนังสือหรือคู่มือได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย <http://laws.anamai.moph.go.th>

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหรือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

